

**ВІДКРИТИЙ НЕДЕРЖАВНИЙ ПЕНСІЙНИЙ
ФОНД "КРЕМІНЬ"**

**ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК,
ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2018 РОКУ**

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Зміст

1. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО МСБО 26 «ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОГРАМ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»	4
1.1. Звіт про наявні чисті активи, призначені для виплат	4
1.2. Звіт про зміни в чистих активах, наявних для виплат	5
1.3. Інвестиційний портфель	7
1.4. Інформація про пенсійний фонд та програми пенсійного забезпечення	7
1.4.1. Інформація про Фонд	7
1.4.2. Опис програми пенсійного забезпечення Фонду	9
2. ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ	10
2.1. Ідентифікація фінансової звітності	10
2.2. Валюта подання звітності та функціональна валюта, ступінь округлення	11
2.3. Концептуальна основа фінансової звітності	11
2.4. Припущення про безперервність діяльності	11
2.5. Рішення про затвердження фінансової звітності	11
3. СУТТЄВІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ	11
3.1. База, використана для оцінки активів	11
3.2. Суттєві облікові політики	12
3.4. Відповідність облікової політики звітного та попереднього періодів	18
3.5. Інформація про добровільні зміни в обліковій політиці	18
4. ІСТОТНІ ОБЛІКОВІ СУДЖЕННЯ, ОЦІННІ ЗНАЧЕННЯ І ПРИПУЩЕННЯ	18
4.1. Опис операційного середовища та економічної ситуації	18
4.2. Основні припущення, оцінки та судження	19
4.2.1. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ	19
4.2.2. Судження щодо справедливої вартості активів Фонду	20
Станом на 31.12.2018 р. середньозважена відсоткова ставка за короткостроковими та довгостроковими банківськими депозитами суб'єктів господарювання в національній валюті становила 13,4 % та 13,9 % річних відповідно, у доларах США – 1,0% та 1,3 % річних відповідно.	20
5. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ	21
5.1. Методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання оцінок за справедливою вартістю	21
5.2. Рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості	22
5.3. Переміщення між рівнями ієрархії справедливої вартості	22
5.4. Інші розкриття, що вимагаються МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»	22
6. НОВІ МСФЗ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ	23
6.1. Стандарти, які були випущені, але не вступили в силу	23
6.2. Прогнозований (очікуваний) ступінь впливу першого застосування МСФЗ 16 «Оренда»	25

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

6.3. Інформація про зміни в МСФЗ для річної фінансової звітності 2018 року.....	25
7. РЕКЛАСИФІКАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА ЗВІТНИЙ РІК ПОРІВНЯНО З ФІНАНСОВОЮ ЗВІТНІСТЮ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК	26
8. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ СТАТТІ, ПОДАНІ У ЗВІТНОСТІ	26
8.1. Грошові кошти та їх еквіваленти.....	26
8.2. Фінансові інвестиції.....	26
8.3. Дебіторська заборгованість станом на 31 грудня.....	26
8.4. Кредиторська заборгованість та поточні забезпечення.....	26
8.5. Фінансові доходи.....	26
8.6. Інші доходи.....	27
8.7. Інші витрати.....	27
8.8. Адміністративні витрати.....	27
8.9. Пенсійні внески та виплати учасникам.....	27
9. РОЗКРИТТЯ ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	28
9.1. Операції з пов'язаними сторонами.....	28
9.2. Умовні зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання.....	28
9.3. Судові процеси.....	28
9.4.1. Кредитний ризик.....	28
9.4.2. Ринковий ризик.....	29
9.4.5. Ризик ліквідності.....	30
9.5. Події після звітної дати.....	31

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО МСБО 26 «ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ПРОГРАМ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

1.1. Звіт про наявні чисті активи, призначені для виплат

Одиниця виміру, тис. грн.

Назва	Код	Дані на початок звітного періоду	Наростаючим підсумком на кінець звітного періоду
1	2	3	4
Частина перша			
Грошові кошти, розміщені на вкладних (депозитних) банківських рахунках, з них:	10	45	64
у тому числі ощадні (депозитні) сертифікати банків	11	0	0
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України,	20	47	66
Акції українських емітентів	30	0	1
Дебіторська заборгованість (р. 41), з них:	40	0	1
заборгованість з нарахованих дивідендів, відсотків за депозитами та купонів за облігаціями	41	0	1
Загальна сума інвестицій фонду (р.010+р.020+р.030+р.040+р.050+р.060+р.070+р.080+ р.090+ р.100+р.110+р.120)	50	92	132
Кошти на поточному рахунку	60	0	0
Загальна вартість активів фонду (р.50+р.60)	70	92	132
Частина друга			
Заборгованість з відшкодування нарахованих, але не здійснених оплат витрат недержавного пенсійного фонду (р.81+р.81+р.82+р.83+р.84+р.85), в тому числі	80	0	1
Витрати на оплату послуг з адміністрування пенсійного фонду	81	0	0
Винагорода за надання послуг з управління активами пенсійного фонду	82	0	0
Оплата послуг зберігача	83	0	0
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок пенсійного фонду	84	0	0
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами	85	0	0
Загальна сума зобов'язань фонду	90	0	1
Чиста вартість активів фонду (р.150- р.200)	100	92	131

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.2. Звіт про зміни в чистих активах, наявних для виплат

Одиниця виміру, тис. грн.

Назва	Код	Дані на початок звітного періоду	Всього за останній квартал звітного періоду	Наростаючим підсумком на кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
Чиста вартість пенсійних активів на початок звітного періоду	1	x	x	92
Частина перша				
Пенсійні внески від фізичних осіб (р.11+р.12), з них	10	58	0	30
від учасників, які є вкладниками	11	58	0	30
від третіх осіб (подружжя, діти, батьки)	12	0	0	0
Пенсійні внески від фізичних осіб-підприємців	20	0	0	0
Пенсійні внески від юридичних осіб (р.31+р.32+р.33), з них	30	26	0	0
від засновника недержавного пенсійного фонду	31	26	0	0
від роботодавця - платника	32	0	0	0
від професійного об'єднання	33	0	0	0
Переведено кошти фізичної особи до недержавного пенсійного фонду (р.41+р.42), з них	40	0	0	0
від банку	41	0	0	0
від іншого недержавного пенсійного фонду	42	0	0	0
Всього (р.10+р.20+р.30 +р.40)	50	84	0	30
2. Виконання зобов'язань перед учасниками недержавного пенсійного фонду				
Здійснено пенсійних виплат учасникам (р.061+р.062)	60	0	0	0
пенсійні виплати на визначений строк	61	0	0	0
одноразові пенсійні виплати	62	0	0	0
Загальний обсяг виконаних та нарахованих зобов'язань перед учасниками (р.060)	70	0	0	0
Частина II				
Дохід (втрати) від управління активами пенсійного фонду:				
1. Прибуток (збиток) від здійснення операцій з активами пенсійного фонду:				
Цінні папери, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України (р.81+р.82):	80	7	2	1
дохід від продажу	81	5	2	10
переоцінка	82	2	0	-9
Акції українських емітентів (р.90+р.91):	90	-1	0	0
дохід від продажу	91	0	0	0
переоцінка	92	-1	0	0
Списання кредиторської заборгованості	100	0	0	0
іншими активами, не забороненими законодавством України (з розбивкою за видами активів)	110	-9	0	0
назва		-9	0	0
Всього (р.80+р.90+р.100+р.110)	120	-4	2	2

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2. Пасивний дохід, отриманий на активи недержавного пенсійного фонду:				
Дохід (втрати) від коштів, розміщених на вкладних (депозитних) банківських рахунках,	130	14	2	8
Дохід від боргових цінних паперів (р.141):	140	9	1	7
цінних паперів, дохід за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	141	9	1	7
Дивіденди від (р.151+р.152):	150	0	0	0
акцій українських емітентів	151	0	0	0
акцій іноземних емітентів	152	0	0	0
Всього (р.130+р.140+р.150)	160	24	3	15
3. Інші доходи (втрати) недержавного пенсійного фонду	170	0	0	0
4. Витрати, що відшкодовуються за рахунок пенсійних активів				
Витрати на оплату послуг з адміністрування недержавного пенсійного фонду (р.181+р.182+р.183) з них:	180	6	1	3
послуги з адміністрування недержавного пенсійного фонду	181	6	1	2
рекламні послуги	182	0	0	0
витрати на оприлюднення інформації про діяльність недержавного пенсійного фонду	183	0	0	1
Винагорода за надання послуг з управління активами недержавного пенсійного фонду	190	5	1	3
Оплата послуг зберігача	200	1	0	1
Оплата послуг з проведення планових аудиторських перевірок недержавного пенсійного фонду	210	0	0	0
Оплата послуг, пов'язаних із здійсненням операцій з пенсійними активами, які надаються третіми особами (р.221), з них:	220	0	0	0
послуг торговців цінними паперами (посередника)	221	0	0	0
Загальна сума витрат, що відшкодовані за рахунок пенсійних активів (р. 380 + р. 390 + р. 400 + р. 410 + р. 420 + р. 430)	230	13	2	7
Прибуток (збиток) від інвестування активів недержавного пенсійного фонду (р. 120 + р. 160) - р. 230	240	7	3	9
Чиста вартість пенсійних активів на кінець звітного періоду (частина р.050-р.70+р.450)	2x	x		131
Зміна чистої вартості пенсійних активів (рядок 2-рядок 1)	3x	x		39

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

1.3. Інвестиційний портфель

Одиниця виміру, тис. грн.

№ з/п	Найменування показника	Балансова вартість на 31.12.2018	Частка у загальній балансовій вартості активів
		тис. гривень	%
1	Активи НПФ всього, в т.ч.	132	100,00
1.1.	Депозитні рахунки у банківських установах	64	48,76
1.1.2.	ПАТ "ПУМБ"	9	6,84
1.1.3.	АБ "УКРГАЗБАНК"	12	9,47
1.1.5.	ПАТ "Ідея Банк"	12	8,82
1.1.8.	АТ "Ощадбанк"	6	4,67
1.1.9.	ПАТ "ТаскомБанк"	13	9,50
1.1.10.	ПАТ "Кредит Дніпро"	12	9,46
1.2.	Поточні рахунки у банку-зберігачу	0	0,10
1.4.	Акції	1	0,34
1.4.1.	ПАТ "Донбасенерго"	0	0,24
1.4.2.	ПАТ "Укрнафта"	0	0,10
1.5.	Облігації державні	66	50,29
1.5.1.	Міністерство фінансів України UA4000185557	6	4,53
1.5.2.	Міністерство фінансів України UA4000186928	4	3,18
1.5.3.	Міністерство фінансів України UA4000180426	5	3,92
1.5.4.	Міністерство фінансів України UA4000192660	48	36,33
1.5.5.	Міністерство фінансів України UA4000197040	3	2,33
1.7.	Дебіторська заборгованість по нарахованим відсоткам	1	0,51

1.4. Інформація про пенсійний фонд та програми пенсійного забезпечення

1.4.1. Інформація про Фонд

Найменування Фонду:

українською мовою повне: Відкритий недержавний пенсійний фонд «Кремій»;

українською мовою скорочене: ВНПФ «Кремій»;

російською мовою повне: Открытый негосударственный пенсионный фонд «Кремень»;

російською мовою скорочене: ОНПФ «Кремень»;

англійською мовою повне: non-governmental open pension fund «Kremen»;

англійською мовою скорочене: NGOPF «Kremen»

Юридичний статус Фонду

Відкритий недержавний пенсійний фонд «Кремій» (далі – Фонд) є юридичною особою з моменту його державної реєстрації. Фонд був створений рішенням засновника Фонду. Дата первинної реєстрації Фонду: 04.10.2005 року.

Ідентифікаційний код юридичної особи (Фонду): 33403482

Місцезнаходження Ради Фонду: 01021, м. Київ, вул. Інститутська, буд. 19 - б, кв. 33

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Вид Фонду – відкритий, тобто це недержавний пенсійний фонд, засновниками та вкладниками якого можуть бути будь-які юридичні особи (крім тих, діяльність яких фінансується за рахунок державного бюджету України чи місцевих бюджетів).

Фонд має самостійний баланс, рахунки у зберігача, печатку, штампи та бланки зі своїм найменуванням, власну символіку.

Фонд включено до державного реєстру фінансових установ, які надають фінансові послуги на ринку недержавного пенсійного забезпечення 24.10.2006 року, реєстраційний номер 12100733, серія та номер свідоцтва – ПФ № 83.

Засновники Фонду:

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "КРЕМІНЬ" - ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 24559002, місцезнаходження: 03040, м. Київ, проспект Голосіївський, буд. 70

Мета діяльності Фонду

Фонд створений для провадження діяльності з недержавного пенсійного забезпечення шляхом накопичення пенсійних внесків на користь учасників Фонду з подальшим управлінням пенсійними активами, а також здійснення пенсійних виплат учасникам Фонду у визначеному Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення» порядку.

Предмет діяльності Фонду

Предметом діяльності Фонду є сукупність організаційних, юридичних та інших передбачених чинним законодавством України дій, спрямованих на здійснення недержавного пенсійного забезпечення учасників Фонду з метою отримання ними додаткових до загальнообов'язкового державного пенсійного страхування пенсійних виплат.

Органи управління Фонду

Вищим органом Фонду є загальні збори його засновників.

Органом управління Фонду є Рада Фонду. Станом на 31.12.2018 року рада Фонду складалась з 5 осіб: Гарагуля Сергій Іванович (Голова Ради), Шрамко Ельвіра Пилипівна (секретар Ради), Федін Олег Михайлович, Сідорова Тетяна Анатоліївна, Келембет Ірина Ігорівна.

Рада фонду є єдиним регулярно діючим органом управління Фонду, що здійснює контроль за поточною діяльністю Фонду та вирішує основні питання його роботи. Засідання Ради Фонду проводяться періодично (не рідше ніж раз на квартал).

Створення інших органів управління Фонду заборонено.

Фінансові установи, що обслуговують Фонд:

Адміністратор Фонду - ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ" (надалі Адміністратор). Адміністратор Фонду виконує свої обов'язки на підставі договору про адміністрування недержавного пенсійного фонду № 00000105КА від 18.01.2005 року. Ліцензія на провадження діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів, серія АБ № 115963 від 18 грудня 2007 року, видана відповідно до рішення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг про видачу ліцензії № 151 від 11.12.2007. Термін дії ліцензії: з 13.12.2007 - безстроковий.

Код за ЄДРПОУ 32800088. Місцезнаходження Адміністратора Фонду: 04119, м. Київ, вул. Білоруська, 23, літ. «А», контактний телефон +38 (044) 207- 02-97

Компанія з управління активами – Приватне акціонерне товариство «Компанія з управління активами «Альтера Ессет Менеджмент» (надалі КУА). Компанія з управління активами виконує свої обов'язки на підставі договору про управління активами недержавного пенсійного фонду № КУА-10/07 від 11.07.2007 р. Ліцензія на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з управління активами інституційних інвесторів (діяльності з управління активами), серія АВ, № 617849, видана Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 06.04.2012 р. відповідно до рішення № 255 від 26.03.2012 р. Термін дії ліцензії: з 07.04.2012 р. - необмежений.

Код за ЄДРПОУ 32658026. Місцезнаходження Компанії з управління активами Фонду: 03040, м. Київ, проспект Голосіївський, 70, офіс 403, контактний телефон +38 (044) 227-50-05

Банк-зберігач - Публічне акціонерне товариство «УкрСиббанк». Банк-зберігач виконує свої обов'язки на підставі договору про обслуговування недержавного пенсійного фонду

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

зберігачем № 230713-ПФ-032936 від 11.09.2014 р. Ліцензія на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності, діяльності із зберігання активів пенсійних фондів, серія АЕ, № 286558, видана Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку 08.10.2013 р. Термін дії ліцензії: з 12.10.2013 р. - необмежений.

Код за ЄДРПОУ 09807750. Місцезнаходження Банка-Зберігача Фонду: 61001, м. Харків, проспект Московський, 60, контактний телефон +38 (057) 738-80-54.

1.4.2. Опис програми пенсійного забезпечення Фонду

Працедавці та вкладники Фонду

Працедавцями Фонду є 1 юридична особа. Фонд здійснює недержавне пенсійне забезпечення персоналу цих підприємств, що є вкладниками, на користь своїх працівників. Недержавною пенсійною програмою охоплені всі працівники цих підприємств, які працюють на умовах трудового законодавства відповідно до колективних договорів підприємств.

Станом на 31.12.2018 р. недержавний пенсійний фонд обслуговує 7 учасників-працівників підприємств-вкладників.

Учасники Фонду

Учасниками Фонду є фізичні особи, на користь яких сплачуються (сплачувалися) пенсійні внески до Фонду і які мають право на отримання пенсійних виплат або отримують такі виплати на умовах і в порядку, визначених пенсійним контрактом та договором про виплату.

Кількість учасників на 31.12.2018 р. становить 7.

Тип пенсійної програми з визначеними внесками

Вкладники пенсійної програми роблять до Фонду внески на добровільних умовах. Працедавці можуть робити внески як фіксовані суми, або як відсоток від заробітної плати. Розмір внесків визначений у пенсійній програмі.

Умови припинення пенсійної програми

Враховуючи добровільний порядок накопичення, пенсійна програма участі у Фонді може бути припинена по ініціативі вкладника у будь-який момент часу. При цьому працівники такого працедавця можуть залишатися учасниками Фонду, та, за бажанням, укласти пенсійні контракти на свою користь та самостійно продовжувати пенсійне накопичення.

Порядок укладення пенсійних контрактів з Фондом

Пенсійний контракт є договором між Фондом та його вкладником, який укладається від імені Фонду його Адміністратором, та згідно з яким здійснюється недержавне пенсійне забезпечення учасника Фонду за рахунок пенсійних внесків такого вкладника. Пенсійний контракт укладається у письмовій формі. Учасникам по такому контракту надається примірник, який включає їх особисті дані.

Пенсійні схеми, порядок внесення змін до них та їх скасування

Умови та порядок недержавного пенсійного забезпечення, що здійснюється Фондом, визначаються пенсійними схемами, які розробляються з дотриманням вимог Закону, інших нормативно-правових актів з питань недержавного пенсійного забезпечення та Статуту.

Фонд використовує дві пенсійні схеми:

Пенсійна схема № 1 «Корпоративна»

Пенсійна схема № 2 «Приватна»

Всі пенсійні схеми визначають умови та порядок здійснення пенсійних внесків до Фонду.

Сума пенсійних коштів, що належить кожному учаснику Фонду, визначається множенням кількості одиниць пенсійних активів Фонду, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку його учасника, на чисту вартість одиниці пенсійних активів Фонду та відображається на індивідуальному пенсійному рахунку учасника Фонду. Сума пенсійних коштів усіх учасників пенсійного Фонду дорівнює чистій вартості активів останнього. Чиста вартість активів Фонду, кількість одиниць його пенсійних активів та чиста вартість одиниці пенсійних активів Фонду визначаються щоденно.

Пенсійні внески до Фонду

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Пенсійні внески – грошові кошти, сплачені вкладником до Фонду в розмірі та порядку, установленому пенсійним контрактом, укладеним з Фондом згідно з умовами обраної пенсійної схеми. Максимальний розмір пенсійних внесків не обмежується. Пенсійні внески сплачуються лише в національній валюті України, а у випадках, передбачених законодавством України, в іноземній валюті за офіційним обмінним курсом Національного банку України, що діяв на момент сплати, шляхом готівкових та(або) безготівкових розрахунків. Юридичні особи сплачують пенсійні внески лише в безготівковій формі.

Пенсійні внески сплачуються перерахуванням відповідних грошових сум на поточні рахунки Фонду у його Зберігача. Розмір та порядок сплати пенсійних внесків встановлюється пенсійним контрактом відповідно до обраної пенсійної схеми.

Пенсійні активи Фонду

Пенсійні активи – активи Фонду, сформовані виключно внаслідок пов'язаної з провадженням ним діяльності з недержавного пенсійного забезпечення.

Пенсійні активи Фонду складаються із:

- 1) активів у грошових коштах;
- 2) активів у цінних паперах;
- 3) інших активів згідно із законодавством.

Інвестиційна діяльність з активами Фонду здійснюється відповідно до його Інвестиційної декларації та вимог Закону «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Інвестиційна декларація

Інвестиційна декларація є документом, який визначає інвестиційну політику Фонду. Інвестиційна декларація Фонду затверджена Радою Фонду 12.12.2012 року (протокол № 9) та містить загальні обмеження для забезпечення збереження та примноження пенсійних активів учасників Фонду. Рада Фонду регулярно переглядає інвестиційну діяльність Фонду та інвестиційну декларацію. Зміни та доповнення до інвестиційної декларації розробляються та затверджуються Радою Фонду.

Використання пенсійних активів Фонду

Пенсійні активи, що накопичуються у Фонді, використовуються для цілей його інвестиційної діяльності, виконання зобов'язань Фондом перед його учасниками та оплати витрат, пов'язаних зі здійсненням недержавного пенсійного забезпечення з урахуванням обмежень, встановлених законодавством.

Основні показники діяльності Фонду

- ✓ Чисті активи Фонду на 31.12.2018 року – 131 тис. грн.
- ✓ Чисті активи Фонду на 31.12.2017 року – 92 тис. грн.
- ✓ Приріст чистих активів Фонду за 2018 рік – 39 тис. грн (+42,39 %).
- ✓ Загальна сума надходжень пенсійних внесків за 2018 рік становить 30 тис. грн.
- ✓ Інвестиційний прибуток, отриманий від зміни чистої вартості активів Фонду, та розподілений між учасниками Фонду в 2018 році, становить 9 тис. грн.
- ✓ Чиста вартість одиниці пенсійних активів Фонду станом на 31.12.2018 року – 1,161001
- ✓ Чиста вартість одиниці пенсійних активів Фонду станом на 31.12.2017 року – 1,069130
- ✓ Приріст чистої вартості одиниці пенсійних активів (дохідність Фонду) за 2018 рік – 8,59 %.

2. ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ І ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1. Ідентифікація фінансової звітності

Відповідно МСБО 1 «Подання фінансової звітності» фінансова звітність Фонду є фінансовою звітністю загального призначення, яка має на меті задовольнити потреби користувачів, які не можуть вимагати складати звітність згідно з їхніми інформаційними потребами. Метою фінансової звітності є надання інформації про фінансовий стан, фінансові

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

результати діяльності та грошові потоки Фонду, яка є корисною для широкого кола користувачів у разі прийняття ними економічних рішень

2.2. Валюта подання звітності та функціональна валюта, ступінь округлення

Валюта подання звітності відповідає функціональній валюті, якою є українська гривня. Фінансова звітність складена у тисячах гривень, округлених до цілих тисяч (п. 51 МСБО 1 «Подання фінансової звітності»).

2.3. Концептуальна основа фінансової звітності

Концептуальною основою фінансової звітності Фонду за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), в редакції чинній на 01 січня 2017 року, що офіційно оприлюдненні на веб-сайті Міністерства фінансів України.

Підготовлена фінансова звітність чітко та без будь-яких застережень відповідає всім вимогам чинних МСФЗ з врахуванням змін, внесених РМСБО станом на 01 січня 2017 року, дотримання яких забезпечує достовірне подання інформації в фінансовій звітності, а саме, доречної, достовірної, зіставної та зрозумілої інформації

2.4. Припущення про безперервність діяльності

Відповідно до вимог п. 25 МСБО 1 «Подання фінансової звітності» ця фінансова звітність була підготовлена на основі припущення про безперервність діяльності, відповідно до якого реалізація активів і погашення зобов'язань відбувається в ході звичайної діяльності. Фінансова звітність не включає коригування, які необхідно було б провести в тому випадку, якби Фонд не міг продовжити провадження фінансово-господарської діяльності відповідно до принципів безперервності діяльності.

2.5. Рішення про затвердження фінансової звітності

Випуск фінансової звітності Фонду за 2018 рік був затверджений рішенням Ради Фонду 21 лютого 2019 р. Ні засновники Фонду, ні інші особи не мають права вносити зміни до цієї фінансової звітності після її випуску.

3. СУТТЄВІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

3.1. База, використана для оцінки активів

Інвестиції Фонду відображаються за справедливою вартістю. Щодо ринкових цінних паперів, тобто тих, операції з якими відбуваються з достатньою частотою та в достатньому обсязі, щоб надавати інформацію про ціноутворення на безперервній основі, то справедливою вартістю є ринкова ціна. Щодо цінних паперів, для яких активний ринок відсутній, справедлива вартість розраховується з використанням інших методів оцінки фінансових інструментів, дозволених МСФЗ 13 «Оцінки за справедливою вартістю».

Такі методи оцінки включають використання біржових котирувань на неактивних ринках або даних про поточну ринкову вартість іншого аналогічного за характером інструменту, аналіз дисконтованих грошових потоків або інші моделі визначення справедливої вартості. Передбачувана справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань визначається з використанням наявної інформації про ринок і відповідних методів оцінки.

Ринкова вартість належних Фонду цінних паперів, що обертаються більш як на одному організаторі торгівлі, для розрахунку вартості активів оцінюється на дату розрахунку вартості активів за біржовим курсом на основному (найсприятливішому) ринку.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стосовно інвестицій, щодо яких оцінити справедливу вартість неможливо, у кожному випадку розкриваються причини, з яких не використовується справедлива вартість. Ті цінні папери, які мають фіксовану вартість погашення та були придбані для виконання зобов'язань згідно з програмою пенсійного забезпечення або певних її частин, відображаються за сумами, що базуються на їх остаточній вартості погашення, припускаючи існування постійної норми прибутку до строку погашення.

Стосовно інвестицій, таких як сукупне право на власність підприємства, оцінити справедливу вартість яких неможливо, у кожному випадку здійснюється розкриття причин того, чому не використовується справедлива вартість.

3.2. Суттєві облікові політики

3.2.1. Облікові політики – це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, затверджені Адміністратором Фонду та застосовані ним при складанні та поданні фінансової звітності. При виборі облікових політик Фонд використовував таку редакцію МСФЗ, яка є актуальною на дату складання фінансової звітності.

Якщо приймається рішення про дострокове застосування нововведеного МСФЗ (за умови, що МСФЗ дозволяє дострокове застосування), Адміністратор Фонду вносить доповнення до облікових політик, і вони застосовуються для складання фінансової звітності. Прийнята облікова політика Фонду застосовується послідовно для аналогічних операцій, інших подій та умов, якщо тільки конкретний МСФЗ спеціально не вимагатиме або не дозволитиме розподіл статей за категоріями, для яких можуть застосовуватися різні облікові політики.

3.2.2. Облікова політика Фонду встановлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

У 2017 році з метою впорядкування і одноманітного застосування норм Міжнародних стандартів фінансової звітності і податкового законодавства України Адміністратором Фонду були внесені зміни до Облікової політики Фонду у частині визнання доходів і витрат від зміни чистої вартості активів Фонду.

Відповідно до пункту 1 статті 51 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», сума пенсійних коштів усіх учасників пенсійного фонду дорівнює чистій вартості активів пенсійного фонду, а сума пенсійних коштів, що належить кожному учаснику фонду, визначається шляхом множення кількості одиниць пенсійних активів фонду, облікованих на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду, на чисту вартість одиниці пенсійних активів фонду та відображається на індивідуальному пенсійному рахунку учасника фонду. Тобто, зміна чистої вартості активів є зміною суми пенсійних коштів недержавного пенсійного фонду, а отже зміною розміру коштів, що належать кожному учаснику фонду і підлягають виплаті останньому у визначений час. Отже і за своєю суттю, і відповідно до порядку відображення у фінансовій звітності, пенсійні кошти є фінансовими зобов'язаннями, що носять довгостроковий характер, тобто фінансовими інструментами, а зміна їх розміру призводить або до збільшення витрат (збільшення зобов'язань відповідно до Концептуальної основи МСФЗ пенсійного фонду або до збільшення доходу (зменшення зобов'язань).

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. N 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 9 грудня 2011 р. N 1591) (далі – Наказ №291) не визначає спеціальних рахунків для відображення доходів і витрат від зміни вартості чистих активів недержавного пенсійного фонду. Отже для відповідного відображення в бухгалтерському обліку результату такої зміни, Адміністратор застосував загально визначені для таких доходів (витрат) рахунки бухгалтерського обліку 740 “Дохід від зміни вартості фінансових інструментів” і 970 “Витрати від зміни вартості фінансових інструментів”. При цьому, зменшення суми чистих активів відображено як збільшення доходів, а збільшення суми чистих активів як зменшення витрат.

Облік пенсійних коштів, як довгострокових фінансових зобов'язань прийнято обліковувати Адміністратором Фонду на рахунку 55 “Інші довгострокові зобов'язання”. Таким

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

чином, бухгалтерська форма 4 «Звіт про власний капітал» відповідно до МСФЗ не заповнюється, тому, що недержавний пенсійний фонд не має власного капіталу.

3.2.3. Фінансова звітність Фонду за МСФЗ складається і подається Адміністратором Фонду згідно з ч. 6 ст. 21 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» Раді Фонду та Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. Фінансова звітність Фонду оприлюднюється відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

3.2.4. Звітним періодом є календарний рік, тобто період з 01 січня по 31 грудня звітного року.

3.2.5. Функціональною валютою вважається українська гривня.

3.2.6. Перелік та назви форм фінансової звітності Фонду відповідають встановленим НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Аналіз витрат, визнаних у прибутку або збитку, здійснюється з використанням класифікації, заснованої на функції витрат, і на виконання вимог п. 105 МСБО 1 «Подання фінансової звітності» у Примітках розкривається структура витрат за характером.

3.2.7. Представлення грошових потоків від операційної діяльності у фінансовій звітності здійснюється із застосуванням прямого методу, згідно з яким розкривається інформація про основні класи валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів. Інформація про основні види валових грошових надходжень та валових грошових виплат формується на підставі облікових записів Фонду.

3.2.8. У зв'язку з тим, що у Фонді нормальний операційний цикл не можна чітко ідентифікувати, прийнято його тривалість вважати рівною 12 місяцям.

3.2.9. Пенсійні активи

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти складаються з коштів на поточних рахунках та строкових депозитів.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Інвестиція визначається, зазвичай, як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад, упродовж не більше ніж три місяці з дати придбання.

Грошові кошти та їх еквіваленти можуть утримуватися, а операції з ними проводяться в національній та іноземній валюті, а також у банківських металах.

Іноземна валюта – це валюта інша, ніж функціональна валюта суб'єкта господарювання.

Банківські метали – це золото, яке зберігається безготівковим чином на банківських рахунках.

До грошових коштів також прирівнюються кошти, депоновані (блоковані) на торгових рахунках та призначені для покриття операцій купівлі на ринку заявок фондової біржі.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів в іноземній валюті та банківських металах здійснюється у функціональній валюті за офіційними курсами Національного банку України (далі – НБУ).

У разі призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації або прийняття НБУ рішення про ліквідацію банківської установи та відсутності ймовірності повернення грошових коштів, визнання їх як активу припиняється і відображається у складі збитків звітного періоду.

Депозити (крім депозитів до запитання)

Депозит (вклад) – це грошові кошти в безготівковій формі у валюті України або в іноземній валюті, або банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

(під відсоток або дохід в іншій формі) і підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору.

Депозит визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка депозиту здійснюється за його справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює його номінальній вартості. Витрати за операцією, навіть якщо вони прямо відносяться до укладання договору про депозит, не включаються до первісної оцінки депозиту, а визнаються витратами періоду.

Винятком, коли номінальна вартість депозиту може не дорівнювати його справедливій вартості, може бути суттєва відмінність відсоткової ставки, передбаченої депозитним договором, від поточних ринкових ставок за подібними депозитами, у результаті чого дисконтовані грошові потоки за різними ставками можуть суттєво відрізнятись.

Подальша оцінка депозитів у національній валюті здійснюється за справедливою вартістю очікуваних грошових потоків.

Вартість очікуваних грошових потоків за депозитом – це теперішня вартість грошових потоків (виплат за депозитним договором), які очікуються до отримання відповідно до графіку виплат, дисконтованих за депозитними ставками. Справедлива вартість очікуваних грошових потоків відображає нинішні ринкові очікування стосовно таких майбутніх грошових потоків.

У разі зміни справедливої вартості депозитів, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

Зміни справедливої вартості депозитів можливі у випадку суттєвих коливань (підвищення або зниження) поточних ринкових відсоткових ставок подібних депозитів.

У разі виникнення таких коливань здійснюється перерахунок справедливої вартості депозитів, а зміна справедливої вартості визнається у прибутку (збитку) звітного періоду.

Подальша оцінка депозитів у разі призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації або ухвалення НБУ рішення про ліквідацію банківської установи здійснюється в сумі очікуваних надходжень грошових коштів з урахуванням ймовірності та строку їх повернення.

За відсутності ймовірності повернення депозитів визнання їх як активу припиняється і відображається у складі збитків звітного періоду.

Подальша оцінка депозитів в іноземній валюті та банківських металах здійснюється у функціональній валюті за офіційним курсом НБУ.

Боргові цінні папери

Відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» до складу активів пенсійного фонду в боргових цінних паперах можуть належати облігації, іпотечні облігації та ощадні (депозитні) сертифікати.

Облігація – це цінний папір, що посвідчує внесення його першим власником грошей, визначає відносини позики між власником облігації та емітентом, підтверджує зобов'язання емітента повернути власникові облігації її номінальну вартість у передбачений проспектом емісії (для державних облігацій України – умовами їх розміщення) строк та виплатити дохід за облігацією, якщо інше не передбачено проспектом емісії (для державних облігацій України – умовами їх розміщення).

Іпотечна облігація – це іменний цінний папір, що засвідчує внесення грошових коштів її власником і підтверджує зобов'язання емітента відшкодувати йому номінальну вартість цієї облігації та грошового доходу в порядку, встановленому Законом України «Про іпотечні облігації» та проспектом емісії, а в разі невиконання емітентом зобов'язань за іпотечною облігацією надає її власнику право задовольнити свою вимогу за рахунок іпотечного покриття, яким забезпечене виконання зобов'язань емітента.

Ощадний (депозитний) сертифікат – це неемісійний цінний папір, що видається на певний строк (під відсотки, передбачені умовами його видачі) та підтверджує суму вкладу, внесеного в банк, і права вкладника (власника сертифіката) на одержання зі спливом встановленого строку суми вкладу та відсотків, встановлених сертифікатом, у банку, який його видав.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Боргові цінні папери визнаються у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цих інструментів.

Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Проте, якщо існують свідчення, що ціна операції (придбання) не відповідає справедливій вартості боргових цінних паперів, які придбаваються, визнається прибуток (збиток) при первісному визнанні.

Борговий цінний папір повинен бути нескасовно призначений як такий, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання, яку інколи називають «неузгодженістю обліків», що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

Витрати на придбання боргових цінних паперів, що оцінюються в подальшому за справедливою вартістю, не включаються до їх первісної вартості при визнанні і визнаються витратами періоду.

Подальша оцінка боргових цінних паперів здійснюється за справедливою вартістю. Ринкова вартість належних Фонду боргових цінних паперів оцінюється за офіційним біржовим курсом організатора торгів на дату оцінки. Якщо боргові цінні папери мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, під час розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього боргового цінного паперу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. За умови відсутності свідчень на користь протилежного положення ринок, на якому НПФ зазвичай здійснює операцію продажу активу, приймається за основний або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

Ринкова вартість боргових цінних паперів, що не мають обігу на організованому ринку або щодо яких організатори торгів не встановили біржовий курс, оцінюється на підставі інформації про котирування аналогічних боргових цінних паперів. Аналогічними вважаються цінні папери, які, як мінімум, мають такий самий кредитний рейтинг. Якщо спостерігається відхилення параметрів аналогічних боргових цінних паперів від параметрів цінного паперу, що оцінюється, проводяться коригування, які враховують ці відмінності. У разі зміни справедливої вартості боргових цінних паперів, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

Якщо ж НПФ приймає рішення про дострокове пред'явлення ощадного (депозитного) сертифіката банку для його погашення, у результаті чого ставка відсотка знижується, слід визнавати зменшення справедливої вартості цього фінансового активу в прибутку (збитку) звітного періоду.

Справедлива вартість цінних паперів, обіг яких зупинений, дорівнює нулю.

Інструменти капіталу

Інструменти капіталу – це будь-які контракти, які засвідчують залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань.

До інструментів капіталу відносяться акції та паї (частки) господарських товариств.

Акція – це іменний цінний папір, який посвідчує майнові права його власника (акціонера), що стосуються акціонерного товариства, у тому числі право на отримання частини прибутку акціонерного товариства у вигляді дивідендів та право на отримання частини майна акціонерного товариства у разі його ліквідації, право на управління акціонерним товариством, а також немайнові права, передбачені Цивільним кодексом України та законом, що регулює питання створення, діяльності та припинення акціонерних товариств, і законодавством про інститути спільного інвестування.

МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» розглядає акції як інвестиції в інструменти капіталу.

Інструменти капіталу визнаються у Звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цих інструментів.

Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Проте, якщо існують свідчення,

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

що ціна операції (придбання) не відповідає справедливій вартості придбаних інструментів капіталу, різниця визнається як прибуток (збиток) при первісному визнанні.

Витрати на придбання інструментів капіталу визнаються витратами періоду і не включаються до первісної справедливої вартості інструментів капіталу.

Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.

Ринкова вартість належних Фонду інструментів капіталу оцінюється за офіційним біржовим курсом організатора торгів на дату оцінки. Якщо інструменти капіталу мають обіг більш як на одному організаторі торгівлі, то під час розрахунку вартості активів такі інструменти оцінюються за курсом на основному ринку для цього інструменту капіталу або, за відсутності основного ринку, на найсприятливішому ринку для нього. Якщо свідчень на користь протилежного положення немає, ринок, на якому Фонд зазвичай здійснює операцію продажу активу, приймається за основний або, за відсутності основного ринку, за найсприятливіший ринок.

Оцінка інструментів капіталу, що входять до складу активів Фонду та перебувають у біржовому списку організатора торгівлі і при цьому не мають визначеного біржового курсу на дату оцінки, здійснюється за останньою балансовою вартістю. Якщо є підстави вважати, що балансова вартість суттєво відрізняється від справедливої, Фонд визначає справедливу вартість за допомогою інших методів оцінки або залучає до оцінки незалежного оцінювача. Відхилення можуть бути зумовлені значними змінами у фінансовому стані емітента та/або змінами кон'юнктури ринків, на яких емітент провадить діяльність, а також змінами у кон'юнктурі фондового ринку.

Інструменти капіталу іноземних емітентів, що перебувають в обігу та пройшли лістинг на одній з провідних іноземних бірж, зазначеній у ст. 47 Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення», оцінюються за біржовим курсом (ціною закриття біржового торгового дня), визначеним цією біржою на дату оцінки активів НПФ.

Справедлива вартість цінних паперів емітентів, обіг яких зупинений, дорівнює нулю.

Інвестиційна нерухомість

Інвестиційна нерухомість – нерухомість (земля чи будівля, або частина будівлі, або їх поєднання), утримувана на правах власності або згідно з угодою про фінансову оренду для отримання орендних платежів або збільшення вартості капіталу чи для досягнення обох цілей, а не для: (а) використання у виробництві чи для постачання товарів, для надання послуг чи для адміністративних цілей, або (б) продажу в звичайному ході діяльності.

Інвестиційна нерухомість визнається як актив тоді і тільки тоді, коли: (а) є ймовірність того, що НПФ отримає майбутні економічні вигоди, пов'язані з цією інвестиційною нерухомістю; (б) собівартість інвестиційної нерухомості можна достовірно оцінити.

Первісна оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за собівартістю. Витрати на операцію включаються до первісної вартості.

Собівартість придбаної інвестиційної нерухомості включає ціну її придбання та будь-які витрати, які безпосередньо віднесені до придбання. Безпосередньо віднесені витрати охоплюють, наприклад, гонорари за надання професійних юридичних послуг, податки, пов'язані з передачею права власності, та інші витрати на операцію.

Подальша оцінка інвестиційної нерухомості здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки.

Справедлива вартість інвестиційної нерухомості зазвичай визначається із залученням незалежного оцінювача. Періодичність перегляду справедливої вартості зумовлюється суттєвими для обліку коливаннями цін на ринку подібної нерухомості.

Справедлива вартість незавершеного будівництва дорівнює вартості завершеного об'єкта за вирахуванням витрат на закінчення будівництва.

Дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Дебіторська заборгованість визнається у звіті про фінансовий стан тоді і лише тоді, коли Фонд стає стороною контрактних положень щодо цього інструменту.

Первісна оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки.

Дебіторська заборгованість може бути нескасовно призначена як така, що оцінюється за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку, якщо таке призначення усуває або значно зменшує невідповідність оцінки чи визнання (яку інколи називають «неузгодженістю обліку»), що інакше виникне внаслідок оцінювання активів або зобов'язань чи визнання прибутків або збитків за ними на різних підставах.

Подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки. У разі змін справедливої вартості дебіторської заборгованості, що мають місце на звітну дату, такі зміни визнаються у прибутку (збитку) звітного періоду.

3.2.10. Зобов'язання

Поточні зобов'язання – це зобов'язання, які відповідають одній або декільком із нижченаведених ознак:

– Фонд сподівається погасити зобов'язання або зобов'язання підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;

– Фонд не має безумовного права відстрочити погашення зобов'язання упродовж щонайменше 12 місяців після звітного періоду.

Поточні зобов'язання визнаються за умови відповідності визначенню і критеріям визнання зобов'язань.

Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення.

3.2.11. Доходи

П. 7 МСБО 18 «Дохід» визначає *дохід* як збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення чистих активів, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Дохід визнається у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та критеріям визнання. Це, власне, означає, що визнання доходу відбувається одночасно з визнанням збільшення активів або зменшення зобов'язань.

Дохід від продажу фінансових інструментів, інвестиційної нерухомості або інших активів визнається у прибутку або збитку в разі задоволення всіх наведених далі умов:

а) Фонд передав покупцеві суттєві ризики і винагороди, пов'язані з власністю на фінансовий інструмент, інвестиційну нерухомість або інші активи;

б) за Фондом не залишається ані подальша участь управлінського персоналу у формі, яка зазвичай пов'язана з володінням, ані ефективний контроль за проданими фінансовими інструментами, інвестиційною нерухомістю або іншими активами;

в) суму доходу можна достовірно оцінити;

г) ймовірно, що до Фонду надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією;

г) витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, що приносять відсотки та дивіденди, визнається у прибутку або збитку, якщо: є ймовірність, що економічні вигоди, пов'язані з операцією, надходять до Фонду, або можна достовірно оцінити суму доходу.

Дохід за фінансовим активом або фінансовим зобов'язанням, що оцінюється за справедливою вартістю, визнається у прибутку або збитку.

Дохід оцінюється за справедливою вартістю компенсації, яка була отримана або підлягає отриманню. Сума доходу, яка виникає в результаті операції, як правило, визначається шляхом угоди між суб'єктом господарювання та покупцем або користувачем активу. Вона оцінюється за справедливою вартістю отриманої компенсації або компенсації, яка має бути отримана з

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

урахуванням суми будь-якої торговельної знижки чи знижки з обсягу, що надається суб'єктом господарювання.

Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів Фонду, що приносять відсотки та дивіденди, визнається на такій основі:

а) відсотки визнаються із застосуванням методу ефективної ставки відсотка. Ефективна ставка відсотка – це ставка, яка точно дисконтує попередньо оцінені майбутні платежі або надходження грошових коштів упродовж очікуваного строку дії фінансового інструмента та, якщо доцільно, протягом коротшого періоду до його балансової вартості. У разі розміщення депозитів на звичайних умовах ефективна ставка відсотка відповідає номінальній. Незвичайними умовами розміщення депозитів є суттєве відхилення номінальної ставки відсотка від ставок за подібними депозитами;

б) дивіденди визнаються, коли встановлюється право Фонду на їх отримання.

Коли виникає невизначеність щодо отримання суми, яку вже включено до суми доходу, неотримана сума (або сума, щодо якої перестає існувати ймовірність відшкодування), визнається як витрати, а не як коригування суми первісно визнаного доходу.

3.2.12. Витрати

Витрати – це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенню та одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід або тоді та тією мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

3.3. Інші застосовані облікові політики, що є доречними для розуміння фінансової звітності

Питання, не врегульовані обліковою політикою Фонду, регулюються відповідно до МСФЗ та чинного законодавства України.

3.4. Відповідність облікової політики звітного та попереднього періодів

Прийнята облікова політика відповідає обліковій політиці, що застосовувалася в попередньому звітному році.

3.5. Інформація про добровільні зміни в обліковій політиці

У 2018 зміни до Облікової політики Фонду не вносились.

За звітний період облікова політика застосовувалась послідовно до всіх операцій. Зміни і доповнення до облікової політики Фонду можуть бути внесені виключно якщо:

а) вимагається МСФЗ, або

б) призводить до того, що фінансова звітність не надає достовірну та доречнішу інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності або грошові потоки суб'єкта господарювання.

4. ІСТОТНІ ОБЛІКОВІ СУДЖЕННЯ, ОЦІННІ ЗНАЧЕННЯ І ПРИПУЩЕННЯ

4.1. Опис операційного середовища та економічної ситуації

Фонд функціонує в нестабільному середовищі, що пов'язано з глибокою економічною кризою, політичною нестабільністю та продовженням збройного конфлікту на сході України. Ситуація ускладнюється суттєвими коливаннями валютного курсу національної валюти.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стабілізація економічної ситуації в Україні значною мірою залежатиме від ефективності фіскальних та інших економічних заходів, що будуть вживатися Урядом України. Водночас не існує чіткого уявлення того, що саме робитиме Уряд для подолання кризи.

Крім того, у 2018 року не було законодавчо врегульоване питання статусу недержавних пенсійних фондів як неприбуткових установ. Існувала законодавча колізія, коли Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» визнає недержавні пенсійні фонди неприбутковими установами, а Податковий кодекс України – ні.

01 січня 2019 року набули чинності зміни до Податкового кодексу України у частині уточнення вимог до неприбуткових організацій, а саме до недержавних пенсійних фондів. Відповідні зміни були прийняті Законом № 2628-VIII від 23.11.2018 року. Також було визначено, що вищевказані зміни застосовуються до податкових періодів, починаючи з 1 липня 2017 року.

Але, станом на 31.12.2018 року ДФС не розробила процедури повернення (включення) недержавних пенсійних фондів до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

У зв'язку з цим неможливо достовірно оцінити ефект впливу поточної економічної ситуації на фінансовий стан Фонду. У результаті виникає невизначеність, яка може вплинути на майбутні операції та можливість збереження вартості його активів. Ця фінансова звітність не включає жодних коригувань, які можуть виникнути в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі та зможуть бути оцінені.

4.2. Основні припущення, оцінки та судження

Під час підготовки фінансової звітності Фонд здійснює оцінки та припущення, які мають вплив на елементи фінансової звітності, ґрунтуючись на МСФЗ, МСБО та тлумаченнях, розроблених Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності. Оцінки та судження базуються на попередньому досвіді та інших факторах, що за існуючих обставин вважаються обґрунтованими і за результатами яких приймаються судження щодо балансової вартості активів та зобов'язань.

Хоча ці розрахунки базуються на наявній у керівництва Фонду інформації про поточні події, фактичні результати можуть зрештою відрізнитися від цих розрахунків. Області, де такі судження є особливо важливими, області, що характеризуються високим рівнем складності, та області, у яких припущення й розрахунки мають велике значення для підготовки фінансової звітності за МСФЗ, наведені нижче.

4.2.1. Судження щодо операцій, подій або умов за відсутності конкретних МСФЗ

Якщо немає МСФЗ, який конкретно застосовується до операції, іншої події або умови, застосовуються судження під час розроблення та застосування облікової політики, щоб інформація була доречною для потреб користувачів для прийняття економічних рішень та достовірною, у тому значенні, що фінансова звітність:

- подає достовірно фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки Фонду;
- відображає економічну сутність операцій, інших подій або умов, а не лише юридичну форму;
- є нейтральною, тобто вільною від упереджень;
- є повною в усіх суттєвих аспектах.

Під час формування судження враховується прийнятність наведених далі джерел у низхідному порядку:

а) вимоги в МСФЗ, де ідеться про подібні та пов'язані з ними питання;

б) визначення, критерії визнання та концепції оцінки активів, зобов'язань, доходів та витрат у Концептуальній основі фінансової звітності.

Під час формування судження враховуються крайні положення інших органів, що розробляють та затверджують стандарти, які застосовують подібну концептуальну основу для розроблення стандартів, іншу професійну літературу з обліку та прийняті галузеві практики, тією мірою, якою вони не суперечать вищезазначеним джерелам.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

4.2.2. Судження щодо справедливої вартості активів Фонду

Справедлива вартість інвестицій, що активно обертаються на організованих фінансових ринках, розраховується на основі поточної ринкової вартості на момент закриття торгів на звітну дату. В інших випадках оцінка справедливої вартості ґрунтується на судженнях щодо передбачуваних майбутніх грошових потоків, існуючої економічної ситуації, ризиків, властивих різним фінансовим інструментам, та інших факторів.

Для оцінки статей, включених до фінансової звітності Фонду, було використано валюту первинного економічного середовища, у якому працює Фонд (функціональна валюта). Нею є українська гривня.

4.2.3. Судження щодо змін справедливої вартості фінансових активів

Управлінський персонал вважає, що облікові оцінки та припущення, які мають стосунок до оцінки фінансових інструментів, де ринкові котирування не доступні, є ключовим джерелом невизначеності оцінок, тому що: (а) вони з високим ступенем ймовірності зазнають змін з плином часу, оскільки оцінки базуються на припущеннях керівництва щодо відсоткових ставок, волатильності, змін валютних курсів, показників кредитоспроможності контрагентів, коригувань під час оцінки інструментів, а також специфічних особливостей операцій; та (б) вплив зміни в оцінках на активи, відображені в звіті про фінансовий стан, а також на доходи (витрати) може бути значним.

Використання різних маркетингових припущень та/або методів оцінки також може мати значний вплив на передбачувану справедливу вартість.

4.2.4. Судження щодо очікуваних термінів утримання фінансових інструментів

Управлінський персонал застосовує професійне судження щодо термінів утримання фінансових інструментів, що входять до складу пенсійних активів. Професійне судження за цим питанням ґрунтується на оцінці ризиків фінансового інструменту, його прибутковості й динаміці та інших факторах. Проте існують невизначеності, які можуть бути пов'язані з призупиненням обігу цінних паперів, що не є підконтрольним фактором і може суттєво вплинути на оцінку фінансових інструментів.

4.2.5. Використання ставок дисконтування

Станом на 31.12.2018 р. середньозважена відсоткова ставка за короткостроковими та довгостроковими банківськими депозитами суб'єктів господарювання в національній валюті становила 13,4 % та 13,9 % річних відповідно, у доларах США – 1,0% та 1,3 % річних відповідно.

Але, при визначенні справедливої оцінки фінансових інструментів, наприклад, облігацій, емітованих Міністерством фінансів України, для кожного окремого інструмента можуть використовуватись індивідуальні ставки дисконтування в залежності від терміну погашення та доходності окремого фінансового інструменту.

4.2.6. Судження щодо виявлення ознак знецінення активів Фонду

Кошти, розміщені на рахунках в комерційних банках, що знаходяться в стадії ліквідації, відображаються в балансі за нульовою вартістю. Кошти, розміщені на рахунках в комерційних банках, які не виконують своїх зобов'язань протягом місяця, відображаються в балансі за справедливою вартістю, яка є нижчою за номінальну. Значне й тривале зниження справедливої вартості акції банку є свідченням того, що такий фінансовий інструмент знецінений, а це призвело до винесення судження щодо його знецінення до нульової вартості.

На кожну звітну дату управлінський персонал проводить аналіз фінансових активів на предмет наявності ознак їх знецінення. Збиток від знецінення визнається на основі власного професійного судження управлінського персоналу за наявності об'єктивних даних, що свідчать про зменшення передбачуваних майбутніх грошових потоків за даним активом у результаті однієї або кількох подій, що відбулися після визнання фінансового активу.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

5. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ СПРАВЕДЛИВОЇ ВАРТОСТІ

5.1. Методики оцінювання та вхідні дані, використані для складання оцінок за справедливою вартістю

Управлінський персонал здійснює виключно безперервні оцінки справедливої вартості активів та зобов'язань, тобто такі оцінки, які вимагаються МСБО 26 на кінець кожного звітного періоду.

<i>Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю</i>	<i>Методики оцінювання</i>	<i>Метод оцінки (ринковий, дохідний, витратний)</i>	<i>Вихідні дані</i>
Грошові кошти та їх еквіваленти	Первісна та подальша оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їхній номінальній вартості	Ринковий	Офіційні курси НБУ
Депозити (крім депозитів до запитання)	Первісна оцінка депозиту здійснюється за його справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює його номінальній вартості. Подальша оцінка депозитів у національній валюті здійснюється за справедливою вартістю очікуваних грошових потоків	Дохідний (дисконтування грошових потоків)	Ставки за депозитами, ефективні ставки за депозитними договорами
Боргові цінні папери	Первісна оцінка боргових цінних паперів як фінансових активів здійснюється за справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка боргових цінних паперів здійснюється за справедливою вартістю	Ринковий, дохідний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, котирування аналогічних боргових цінних паперів, дисконтовані потоки грошових коштів
Інструменти капіталу	Первісна оцінка інструментів капіталу здійснюється за їх справедливою вартістю, яка зазвичай дорівнює ціні операції, у ході якої був отриманий актив. Подальша оцінка інструментів капіталу здійснюється за справедливою вартістю на дату оцінки	Ринковий, витратний	Офіційні біржові курси організаторів торгів на дату оцінки, за відсутності визначеного біржового курсу на дату оцінки, використовується остання балансова вартість, ціни закриття біржового торгового дня

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Дебіторська заборгованість	Первісна та подальша оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює вартості погашення, тобто сумі очікуваних контрактних грошових потоків на дату оцінки	Дохідний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вхідні грошові потоки
Поточні зобов'язання	Первісна та подальша оцінка поточних зобов'язань здійснюється за вартістю погашення	Витратний	Контрактні умови, ймовірність погашення, очікувані вихідні грошові потоки

5.2. Рівень ієрархії справедливої вартості, до якого належать оцінки справедливої вартості

Одиниця виміру, тис. грн.

Класи активів та зобов'язань, оцінених за справедливою вартістю	1 рівень (ціни котирування (нескориговані) на активних ринках на ідентичні активи або зобов'язання)		2 рівень (вхідні дані, (окрім цін котирування, віднесених до 1-го рівня), які можна спостерігати для активу чи зобов'язання прямо або опосередковано)		3 рівень (вхідні дані для активу чи зобов'язання, яких немає у відкритому доступі)		Усього	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Дата оцінки	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17	31.12.18	31.12.17
Грошові кошти та їх еквіваленти	–	–	–	–	–	–	–	–
Депозити (крім депозитів до запитання)	64	45	–	–	–	–	64	45
Боргові цінні папери	66	47	–	–	–	–	66	47
Інструменти капіталу	1	–	–	–	–	–	1	–
Дебіторська заборгованість	–	–	1	–	–	–	1	–
Поточні зобов'язання	–	–	1	–	–	–	1	–

5.3. Переміщення між рівнями ієрархії справедливої вартості

У 2018 році переведень між рівнями ієрархії не було.

5.4. Інші розкриття, що вимагаються МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»

Управлінський персонал вважає, що наведені розкриття щодо застосування справедливої вартості є достатніми, і не вважає, що за межами фінансової звітності залишилась будь-яка суттєва інформація щодо застосування справедливої вартості, яка може бути корисною для

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

користувачів фінансової звітності. Додаткову інформацію щодо змін справедливої вартості фінансових активів наведено у Примітках 8.

6. НОВІ МСФЗ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ

6.1. Стандарти, які були випущені, але не вступили в силу

МСФЗ (IAS) 8.30 вимагає розкриття в звітності стандартів, які були випущені, але ще не набрали чинності. Такі вимоги забезпечують розкриття відомої або такої, що піддається оцінці інформації, що дозволяє користувачам оцінити можливий вплив вживання цих МСФЗ на фінансову звітність Фонду.

Нижче наведено перелік нових стандартів, роз'яснень та поправок, які випущені, але не вступили в силу станом на 31 грудня 2018 року.

Назва	Дострокове застосування	Дата вступу в силу (річні періоди, що починаються на вказану дату або після неї)
Вступають в силу для річних (і відповідно проміжних) періодів, які закінчуються 31 грудня 2018 року і після цієї дати		
МСФЗ 16 «Оренда»	Допускається, якщо одночасно з МСФЗ 16 буде застосовуватися МСФЗ 15 «Виручка за контрактами з клієнтами»	1 січня 2019 року
Поправка до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16 «Оренда»	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 16 «Основні засоби», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 1 «Подання фінансової звітності», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації», пов'язані з вступом в силу МСФЗ	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСФЗ 15 «Виручка по контрактах з клієнтами», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 2 «Запаси», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 23 «Витрати на позики», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
Поправки до МСБО 38 «Нематеріальні активи», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Поправки до МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2021 року
Поправки до МСБО 41 «Сільське господарство», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16	Допускається одночасно з МСФЗ 16	1 січня 2019 року
КТМФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність щодо правил обчислення податку на прибуток»	Допускається	1 січня 2019 року
Поправка до МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані підприємства і спільні підприємства»	Допускається	1 січня 2019 року
Поправка до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	Допускається	1 січня 2019 року
Поправка до МСБО 19 «Виплати працівникам»	Дозволено	Щодо змін програми, її скорочення або повного погашення зобов'язань за програмою, що сталися на дату або після початку першого річного звітного періоду, що розпочався 01.01.2019
Поправка до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу»	Дозволено	Щодо угод, в рамках яких компанія отримує спільний контроль і дата яких збігається або настає після початку першого річного звітного періоду, починається 1 січня 2019 року або після цієї дати
Поправка до МСФЗ 11 «Спільна діяльність»	Дозволено	Щодо угод, в рамках яких компанія отримує спільний контроль і дата яких збігається або настає після початку першого річного звітного періоду, починається 1 січня 2019 року або після цієї дати
Поправка до МСБО 12 «Податки на прибуток»	Дозволено	1 січня 2019 року
МСБО 23 «Витрати на позики»	Дозволено	1 січня 2019 року
МСФЗ 17 «Страхові контракти»	Дострокове застосування стандарту дозволяється за умови, якщо організація застосовує МСФЗ 9 "Фінансові інструменти" і МСФЗ 15 "Виручка".	1 січня 2021 року
Концептуальні основи фінансової звітності	Дозволено	1 січня 2020 року

Управлінський персонал у фінансовій звітності за рік, що закінчився 31.12.2018 р., не застосував достроково опубліковані МСФЗ, поправки до них та інтерпретації.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

6.2. Прогнозований (очікуваний) ступінь впливу першого застосування МСФЗ 16 «Оренда»

Станом на 31.12.2018 року Фонд не був орендарем та орендодавцем та не планує надавати майно в оренду та користуватись орендою. Таким чином, введення в дію МСФЗ 16 «Оренда» не як не вплине на діяльність Фонду.

6.3. Інформація про зміни в МСФЗ для річної фінансової звітності 2018 року

Управлінський персонал обирає та застосовує свої облікові політики послідовно для подібних операцій, інших подій або умов, якщо МСФЗ конкретно не вимагає або не дозволяє визначення категорії статей, для яких інші політики можуть бути доречними.

Управлінський персонал вперше застосував деякі поправки до стандартів, які вступають в силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2018 року або після цієї дати. Управлінський персонал не застосовував достроково стандарти, роз'яснення або поправки, які були випущені, але не вступили в силу. Характер і вплив кожної поправки описані нижче:

Стандарти та правки до них	Вплив поправок
МСФЗ (IFRS) 15 «Виручка за контрактами з клієнтами»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСФЗ 9 «Фінансові інструменти»	Управлінським персоналом Фонду було прийнято рішення про застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» з 1 січня 2015 року, тому поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність
МСФЗ 2 «Класифікація та оцінка платежів на основі акцій»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
Застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та МСФЗ 4 «Страхові контракти – поправки до МСФЗ 4»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість»	Поправки до МСБО 40 «Інвестиційна нерухомість», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16 «Оренда». Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
КТМФЗ Інтерпретація 22 «Аванси, сплачені в іноземній валюті»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності»	Поправки до МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», пов'язані з вступом в силу МСФЗ 16 «Оренда». Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній
МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства»	Управлінський персонал Фонду не застосував ці поправки, у зв'язку із відсутністю відповідних операцій. Таким чином, ці поправки не вплинули на фінансовий стан, фінансові результати та фінансову звітність, їх ефект відсутній

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

7. РЕКЛАСИФІКАЦІЇ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ЗА ЗВІТНИЙ РІК ПОРІВНЯНО З ФІНАНСОВОЮ ЗВІТНІСТЮ ПОПЕРЕДНЬОГО РОКУ ТА ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

Рекласифікації у фінансовій звітності за звітний рік порівняно з фінансовою звітністю попереднього року не здійснювалися. виправлення помилок попередніх періодів не здійснювалося.

8. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЄ СТАТТІ, ПОДАНІ У ЗВІТНОСТІ

8.1. Грошові кошти та їх еквіваленти

Станом на 31 грудня 2018 року порівняно зі станом на 31 грудня 2017 року суми грошових коштів Фонду представлені в наступній таблиці:

Грошові кошти на 31 грудня	2018	2017
Грошові кошти в національній валюті на депозитних рахунках	64	45
Всього	64	45

8.2. Фінансові інвестиції

Станом на 31 грудня 2018 року порівняно зі станом на 31 грудня 2017 року суми фінансових інвестицій Фонду представлені в наступній таблиці:

Фінансові інвестиції на 31 грудня	2018	2017
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	66	47
• номіновані у гривні	6	47
Акції українських емітентів	1	0
Всього	67	47

У 2018 році була переглянута інвестиційна стратегія Фонду, та прийнято рішення у зв'язку із утриманням фінансових інвестицій виключно для погашення та отримання доходу, перенести суми фінансових інвестицій до розділу «Необоротні активи», «Довгострокові фінансові інвестиції» («Інші фінансові інвестиції»).

8.3. Дебіторська заборгованість станом на 31 грудня

Дебіторська заборгованість за розрахункам з нарахованих доходів	2018	2017
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів у вигляді відсотків по депозитам в національній валюті	1	0
Всього	1	0

8.4. Кредиторська заборгованість та поточні забезпечення

Кредиторська заборгованість та поточні забезпечення станом на 31 грудня	2018	2019
Кредиторська заборгованість за послуги обслуговуючим Фонд компаніям	1	0
Всього	1	0

8.5. Фінансові доходи

Фінансові доходи станом на 31 грудня	2018	2017
--------------------------------------	------	------

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Нараховані відсотки по депозитах	8	6
Нарахований купонний дохід по облігаціях	7	3
Всього	15	9

8.6. Інші доходи

Інші доходи станом на 31 грудня	2018	2017
Дохід від реалізації фінансових інвестицій, в т.ч.	10	5
• акцій українських емітентів	0	0
• облігацій внутрішньої державної позики (часткове та повне погашення)	10	5
Дохід від дооцінки цінних паперів, в т.ч.	9	6
• акцій українських емітентів	1	0
• облігацій внутрішньої державної позики	8	6
Дохід від зміни вартості довгострокових зобов'язань	3	0
Всього	22	11

8.7. Інші витрати

Інші витрати станом на 31 грудня	2018	2017
Собівартість реалізованих фінансових інвестицій	0	0
• акцій українських емітентів	0	0
• облігацій внутрішньої державної позики	0	0
Втрати від уцінки цінних паперів, в т.ч.	18	9
• акцій українських емітентів	1	0
• облігацій внутрішньої державної позики	17	9
Витрати від зміни вартості довгострокових зобов'язань	12	6
Всього	30	15

8.8. Адміністративні витрати

Структура адміністративних витрат представлена в наступній таблиці:

Адміністративні витрати на 31 грудня	2018	2017
Витрати на оплату послуг обслуговуючих Фонд компаній	7	5

8.9. Пенсійні внески та виплати учасникам

Показники на 31 грудня	2018	2017
Пенсійні внески, всього	30	25
- від фізичних осіб	30	25
- від роботодавців		
Переведено пенсійних коштів до Фонду	0	0
Всього надходжень до фонду	30	25
Пенсійні виплати, всього	0	0
- на строк від 10 до 15 років	0	0
- одноразові виплати	0	0
Переведено з Фонду до іншої фінансової установи	0	0
Всього, виплат та переведень учасникам	0	0

9. РОЗКРИТТЯ ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ

9.1. Операції з пов'язаними сторонами

На вимогу п. 18 МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони» якщо суб'єкт господарювання здійснював операції зі зв'язаними сторонами протягом періодів, що охоплюються фінансовою звітністю, він повинен розкрити інформацію про характер відносин зі зв'язаними сторонами, а також інформацію про такі здійснені операції та залишки заборгованості, в тому числі зобов'язання, яку потребують користувачі для розуміння потенційного впливу цих відносин на фінансову звітність.

Станом на 31.12.2018 року пов'язаними особами Фонду, які могли вплинути на діяльність Фонду, були:

Засновники Фонду:

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "КРЕМІНЬ" - ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 24559002, в особі директора Кузьміна Олега Васильовича;

Члени ради Фонду: Гарагуля Сергій Іванович (Голова Ради), Шрамко Ельвіра Пилипівна (секретар Ради), Федін Олег Михайлович, Сідорова Тетяна Анатоліївна, Келембет Ірина Ігорівна.

У 2018 році Фонд не здійснював операції з пов'язаними особами. Здійснення операцій з пов'язаними особами заборонено Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

9.2. Умовні зобов'язання та невизнані контрактні зобов'язання

Фонд не має умовних активів і зобов'язань, а також і невизнаних контрактних зобов'язань.

9.3. Судові процеси

Станом на 31.12.2018 року та протягом 2018 року Фонд не приймав участь у судових процесах.

9.4. Ризики

9.4.1. Кредитний ризик

Фонд усвідомлює, що інвестиційна діяльність пов'язана з ризиками і вартість чистих активів у мінливому ринковому середовищі може суттєво змінитись унаслідок впливу суб'єктивних та об'єктивних чинників, вірогідність і напрям впливу яких заздалегідь точно передбачити неможливо. До таких ризиків віднесено кредитний, ринковий та ризик ліквідності. Ринковий ризик включає валютний ризик, відсотковий та інший ціновий ризик.

Управління ризиками Фондом здійснюється на основі розуміння причин виникнення ризику, кількісної оцінки його можливого впливу на вартість чистих активів та застосування інструментарію щодо його пом'якшення.

Кредитний ризик – ризик того, що одна сторона контракту про фінансовий інструмент не зможе виконати зобов'язання і це буде причиною виникнення фінансового збитку іншої сторони. Кредитний ризик притаманний таким фінансовим інструментам, як поточні та депозитні рахунки в банках, облігації та дебіторська заборгованість.

Основним методом оцінки кредитних ризиків Фонду є оцінка кредитоспроможності контрагентів, для чого використовуються кредитні рейтинги та будь-яка інша доступна інформація щодо їх спроможності виконувати боргові зобов'язання. Відповідно до Інвестиційної декларації використовуються наступні методи управління кредитними ризиками:

- ліміти щодо боргових зобов'язань за класами фінансових інструментів;
- ліміти щодо боргових зобов'язань перед одним контрагентом (або асоційованою групою);
- ліміти щодо вкладень у фінансові інструменти відповідно до кредитних рейтингів за Національною рейтинговою шкалою;
- ліміти щодо розміщення депозитів у банках з різними рейтингами та випадки дефолту та неповернення депозитів упродовж останніх п'яти років.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Кредитний ризик: підсумкові кількісні дані на 31.12.2018 року

Одиниця виміру, тис. грн.

Активи	31.12.2018	Частка від активів, %	31.12.2017	Частка від активів, %
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	66	50,29	47	50,36

9.4.2. Ринковий ризик

Ринковий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін. Ринковий ризик охоплює три типи ризику: інший ціновий ризик, валютний та відсотковий. Ринковий ризик виникає у зв'язку з ризиками збитків, зумовлених коливаннями цін на акції, відсоткових ставок та валютних курсів. Фонд наражається на ринкові ризики у зв'язку з інвестиціями в акції, облігації та інші фінансові інструменти).

Інший ціновий ризик – це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових цін (окрім тих, що виникають унаслідок відсоткового ризику чи валютного ризику), незалежно від того, чи спричинені вони чинниками, характерними для окремого фінансового інструмента або його емітента, чи чинниками, що впливають на всі подібні фінансові інструменти, з якими здійснюються операції на ринку.

Основним методом оцінки цінового ризику є аналіз чутливості. Для пом'якшення цінового ризику Фонд використовує диверсифікацію активів та дотримання лімітів на вкладення в акції та інші фінансові інструменти, що встановлені в Інвестиційній декларації.

Враховуючі незначні об'єми вкладень Фонду в інструменти капіталу (акції), чутливість ринку цінних паперів, коливання ціни на акції та фондових біржах, тощо, не вплинуть значним чином на чисту вартість активів Фонду. Тобто ринковий ризик для Фонду є незначним.

9.4.3. Валютний ризик

Це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструменту коливатимуться внаслідок змін валютних курсів.

Для управління валютними ризиками Фонд контролює частку активів, номінованих в іноземній валюті, у загальному обсязі активів. Оцінка валютних ризиків здійснюється на основі аналізу чутливості.

Визначення порогу чутливості Фонду здійснювалося на основі статистичних даних НБУ щодо динаміки курсу гривні до іноземних валют, на основі яких була розрахована історична волатильність курсу, що визначається як стандартне відхилення річної дохідності від володіння іноземною валютою за період.

Валютні ризики Фонду виникають у зв'язку з володінням фінансовими інструментами, номінованими в іноземній валюті. Але, Фонд не має у своїх активах коштів (цінних паперів) номінованих в іноземній валюті та банківських металах. Тому валютний ризик не яким чином не впливає на вартість активів та інвестиційну діяльність Фонду.

9.4.4. Відсотковий ризик

Це ризик того, що справедлива вартість або майбутні грошові потоки від фінансового інструмента коливатимуться внаслідок змін ринкових відсоткових ставок. Фонд усвідомлює, що відсоткові ставки можуть змінюватись, і це впливатиме на справедливую вартість чистих активів.

Усвідомлюючи значні ризики, пов'язані з коливаннями відсоткових ставок у високоінфляційному середовищі, яке є властивим для фінансової системи України, Фонд контролює частку активів, розміщених у боргових зобов'язаннях у національній та іноземній валютах з фіксованою відсотковою ставкою.

Фонд здійснює моніторинг відсоткових ризиків та контролює їх максимально припустимий розмір. У разі зростання відсоткових ризиків Фонд має намір позбутися боргових

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

фінансових інструментів з фіксованою відсотковою ставкою. Моніторинг відсоткових ризиків здійснюється шляхом оцінки впливу можливих змін відсоткових ставок на вартість відсоткових фінансових інструментів.

Активи, які наражаються на відсоткові ризики, тис. грн.

Тип активу	31.12.2018 р.	31.12.2017 р.
Облігації, погашення та отримання доходу за якими гарантовано Кабінетом Міністрів України	66	47
<i>Частка в активах Фонду, %</i>	<i>50,29</i>	<i>50,36</i>
Депозитні рахунки в гривні	64	45
<i>Частка в активах Фонду, %</i>	<i>48,76</i>	<i>48,62</i>
РАЗОМ	130	92
<i>Частка в активах Фонду,%</i>	<i>99,05</i>	<i>98,98</i>

У 2018 році НБУ декілька разів підвищував облікову ставку, у результаті чого вона зросла із 14,5% (на 15.12.2017 року) до 18%. У зв'язку із цим значно зросли відсоткові ставки по депозитах для суб'єктів господарювання у національній валюті. Так, по короткостроковим депозитам середньозважена ставка станом на 29.12.2018 року склала 13,4% (для порівняння на 29.12.2017 року – 9,5%), по довгостроковим депозитам 13,9% (11,5%).

Відсоткові ставки по депозитах у іноземній валюті для короткострокових депозитів навпаки знизились та склали 1,0% (1,6% у 2017 році), для довгострокових депозитів відсоткова ставка зросла із 0% (у 2017 році) до 1,3% у 2018 році.

Також у 2018 році на 5-7% зростала ставка по облігаціям, емітованим Міністерством фінансів України.

Таким чином, відсоткові ризики розраховувались, виходячи з фактичної зміни відсоткових ставок по відповідних фінансових інструментах у 2018 році.

Відсоткові ризики

Одиниця виміру, тис. грн.

Тип активу	Вартість	Середньозважена ставка	Потенційний вплив на чисті активи фонду у разі зміни відсоткової ставки	
На 31.12.2018				
Державні облігації у національній валюті	66	5,85	+4	-
Депозити у банках у національній валюті	64	1,23	+1	-
Разом	130	X	+ 5	-
На 31.12.2017				
Державні облігації у національній валюті	47	12,15	+1	-1
Депозити у банках у національній валюті	45	14,36	+1	-1
Разом	92	X	+ 2	-2

9.4.5. Ризик ліквідності

Ризик ліквідності – ризик того, що суб'єкт господарювання матиме труднощі в ході виконання зобов'язань, пов'язаних із фінансовими зобов'язаннями, що погашаються шляхом поставки грошових коштів або іншого фінансового активу. Фонд не наражається на значні ризики ліквідності, оскільки його зобов'язання перед учасниками обмежуються наявними активами.

Для управління ризиком ліквідності Фонду контролюються обсяги ліквідних активів, які можуть бути конвертовані у грошові кошти упродовж п'яти днів. П'ять днів – це строк, протягом якого адміністратор пенсійного фонду повинен здійснити пенсійну виплату учаснику або перерахувати його кошти до іншої фінансової установи відповідно до заяви.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Назва активу	31.12.2018		31.12.2017	
	менше ніж 5 днів	більш ніж 5 днів	менше ніж 5 днів	більш ніж 5 днів
Депозити в національній валюті	64	-	45	-
Державні облигації	66	-	47	-
Акції українських емітентів	1	-	0	-
Дебіторська заборгованість	-	1	-	1
Всього:	131	1	92	-
Поточні зобов'язання	-	1	-	1

9.5. Події після звітної дати

Фонд вважає що не існувало подій після звітної дати, які необхідно розкривати в даній примітці.

Примітки до фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року склав Адміністратор Фонду ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ АДМІНІСТРАТОР ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ"

Директор

Т.Г. Сальнікова

Головний бухгалтер

Л.М. Синозацька